

06.06.2022

Kestävän kehityksen rahoituksen linjaus

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Ulkoministeriön julkaisuja 2022:5

Kestävän kehityksen rahoituksen linjaus

Ulkoministeriö Helsinki 2022

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Ulkoministeriö

Tekijänoikeuslaki (404/1961) 9 § Tekijänoikeussuojaa vailla olevat teokset

ISBN pdf: 978-952-281-381-7

ISSN pdf: 2737-0844

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2022

Kestävän kehityksen rahoituksen linjaus

Ulkoministeriön julkaisuja 2022:5

Julkaisija Ulkoministeriö

Yhteisötekijä Ulkoministeriö

Kieli suomi

Sivumäärä 19

Tiivistelmä

Linjauksessa käsitellään sitä, miten ulkoasiainhallinto voi tukea kestävän kehityksen rahoituksen vahvistamista kauppapolitiikan ja kehityspolitiikan sekä kehitysyhteistyön keinoin.

Kestävän kehityksen tavoitteista (Agenda 2030) sovittiin vuonna 2015. Tavoitteiden saavuttamiseksi sovittiin Addis Abeban toimintaohjelmassa kestävän kehityksen rahoituksesta. Siinä sitoudutaan tekemään politiikkamuutoksia ja lisäämään sekä kansallista että kansainvälistä, yksityistä että julkista rahoitusta.

Linjauksessa on hallituskaudelle 8 tavoitetta:

1. Kansainväliset toimet Addis Abeban toimintaohjelman toimeenpanemiseksi vahvistuvat.
2. Kansainvälisiä investointeja koskevat sopimukset tukevat erityisesti kestäviä investointeja vähiten kehittyneisiin ja köyhimpiin maihin.
3. Suomen tukemat kansainväliset järjestöt toimivat niin, että kestävät investoinnit vähiten kehittyneisiin ja köyhimpiin maihin lisääntyvät.
4. Verotus ja kehitys –toimintaohjelman toteutus.
5. Suomen kehitysyhteistyöinstrumentit edistävät kestävän kehityksen rahoituksen kanavoimista kumppanimaihin ja köyhimpiin maihin.
6. Suomen kumppanimaiden liiketoimintaympäristö paranee.
7. Uusista hankkeista 85 prosenttia sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.
8. Suomalaiset toimijat ovat tietoisia kestävien investointien tarpeesta ja edellytyksistä sekä toimivat niiden kehittämiseksi.

Asiasanat kestävä kehitys, kehityspolitiikka, rahoitus, kauppapolitiikka

ISBN PDF 978-952-281-381-7

ISSN PDF 2737-0844

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-381-7>

Riktlinjer för finansieringen av hållbar utveckling

Utrikesministeriets publikationer 2022:5

Utgivare Utrikesministeriet

Utarbetad av Utrikesministeriet

Språk finska

Sidantal

19

Referat

I riktlinjerna tar man upp hur utrikesförvaltningen genom handelspolitik, utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete kan stödja en starkare finansiering av hållbar utveckling.

Man kom överens om målen för hållbar utveckling 2015 (Agenda 2030). För att nå dessa mål enades man om finansieringen av hållbar utveckling i Addis Abeba-handlingsplanen. I planen enades man om förändringar i politiken och en ökning av såväl nationell och internationell som privat och offentlig finansiering.

Riktlinjerna ger 8 mål för regeringsperioden:

1. De internationella åtgärderna för att genomföra Addis Abeba-handlingsplanen intensifieras.
2. Avtalen om internationella investeringar stöder hållbara investeringar framför allt i de minst utvecklade och fattigaste länderna.
3. De internationella organisationer som får stöd av Finland arbetar för en ökning av hållbara investeringar i de minst utvecklade och fattigaste länderna.
4. Handlingsprogrammet för beskattning och utveckling genomförs.
5. Finlands instrument för utvecklingssamarbete främjar en kanalisering av finansieringen för hållbar utveckling till partnerländer och fattigare länder.
6. Företagsklimatet i Finlands partnerländer förbättras.
7. 85 procent av alla nya projekt har jämställdhetsfrämjande mål.
8. Finländska aktörer är medvetna om behovet av hållbara investeringar och förutsättningarna för dem och agerar för att skapa sådana.

Nyckelord hållbar utveckling, utvecklingspolitik, finansiering, handelspolitik

ISBN PDF 978-952-281-381-7

ISSN PDF

2737-0844

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-381-7>

Outlines for Sustainable Development Financing

Publications of the Ministry for Foreign Affairs 2022:5**Publisher** Ministry for Foreign Affairs of Finland**Group author** Ministry for Foreign Affairs of Finland**Language** Finnish**Pages**

19

Abstract

These outlines are concerned with how the Foreign Service can contribute to strengthening financing for sustainable development through trade policy and the means used in development policy and development cooperation.

The Sustainable Development Goals (Agenda 2030) were adopted in 2015. The framework for financing sustainable development was agreed on by the Addis Ababa Action Agenda. The Agenda lays down a commitment to making policy changes and increasing both national and international, private and public financing.

The outlines set 8 objectives for the government term:

1. International actions to implement the Addis Ababa Action Agenda will be strengthened.
2. International agreements on investments will have a particular focus on investments in the least developed and poorest countries.
3. International organisations supported by Finland work in such a way that sustainable investments in the least developed and poorest countries will increase.
4. The Taxation for Development Action Programme will be implemented.
5. Finland's development cooperation instruments will promote the channelling of sustainable development financing to the partner countries and poorest countries.
6. The business environment of Finland's partner countries will improve.
7. Objectives that promote gender equality will be included in 85% of the new projects.
8. Finnish actors will be aware of the need for sustainable investments and the conditions related to these and will take action to develop them.

Keywords sustainable development, development policy, financing, trade policy**ISBN PDF** 978-952-281-381-7**ISSN PDF**

2737-0844

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-381-7>

Sisältö

	Kestävän kehityksen rahoituksen linjaus	7
1	Tavoitteiden määrittely.....	8
2	Tämän hetken tilanne.....	11
3	Tavoitteet ja toimet hallituskaudella.....	14
4	Pidemmän aikavälin toimien suunnittelua.....	18

KESTÄVÄN KEHITYKSEN RAHOITUKSEN LINJAUS

Linjauksessa käsitellään sitä, miten ulkoasiainhallinto voi tukea **kestävän kehityksen rahoituksen** vahvistamista **kauppapolitiikan ja kehityspolitiikan sekä kehitysyhteistyön** keinoin. Linjauksen viimeisessä kappaleessa esitetään lisäksi selvitettäväksi joitakin kysymyksiä, joissa osa vastuista kuuluu muille toimijoille. Kestävän kehityksen rahoitus ja **ilmastorahoitus** ovat osin päällekkäisiä, mutta **tässä linjauksessa** näkökulma on Agenda 2030:n tavoitteisiin liittyvässä rahoituksessa **perustuen Addis Abeba toimintaohjelmaan (Addis Abeba Action Agenda, AAAA) sekä valtioneuvoston asiakirjoissa päätettyihin toimintatapoihin ja prioriteetteihin**. Linjauksessa esitetyt toimenpiteet käsittelevät sekä vaikuttamista kansainvälisiin kauppapolitiikan ja kehityspolitiikan linjauksiin että suomalaisen rahoituksen suuntaamista, lisäämistä ja toimintatapoja.

Suomen kansainvälisestä **ilmastorahoituksesta** linjataan Suomen julkisen kansainvälisen ilmastorahoituksen toimeenpanon suunnitelmassa (Ulkoministeriö, 2022) eikä sitä siksi käsitellä tässä linjauksessa. Kaikessa kestävän kehityksen rahoituksessa tulee huomioida myös **kestävän rahoituksen** periaatteet. Kestävällä rahoituksella viitataan kehitysrahoituksen laadullisiin kriteereihin eli siihen, että rahoitus on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä.

1 Tavoitteiden määrittely

Kestävän kehityksen tavoitteista ja niiden rahoittamisesta sovittiin maailmanlaajuisesti vuonna 2015. Osana kestävän kehityksen Agenda 2030-toimintaohjelmaa sovittiin **kestävän kehityksen tavoitteista** (Sustainable Development Goals, SDGs). Niitä on 17, ja ne kattavat laajasti sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävän kehityksen.

Kestävän kehityksen rahoitukseen liittyen 193 valtiota sitoutui samana vuonna Addis Abeban toimintaohjelmassa (Addis Abeba Action Agenda, AAAA) tekemään politiikkamuutoksia rahoituksen lisäämiseksi hyödyntäen eri rahoituskanavia, **kansallisia ja kansainvälisiä, yksityisiä ja julkisia**. Lisäksi sitouduttiin käyttämään monia keinoja kuten verotulojen lisääminen, siirtolaisten rahalähetykset, kauppa sekä tieteen, teknologian ja innovaation keinot. Julkisella kehitysrahoituksella nähdään Addis Abeban toimintaohjelmassa edelleen tärkeä tehtävä erityisesti köyhimmässä maissa, mutta sillä voidaan kattaa vain pieni osa tarvittavasta rahoituksesta. Keskeiseksi nähdään myös hyvän hallinnon ja vastuullisuuden lisääminen. Kestävän talouskehityksen edellytyksenä nähdään sukupuolten tasa-arvo, jota tulee edistää sekä erityistoimin että valtavirtaistamalla. Yksityisen sektorin kehittämisessä huomioidaan relevantit kansainväliset ympäristö- ja ihmisoikeusstandardit sekä sopimukset. Yrityksiä kannustetaan noudattamaan vastuullisen liiketoiminnan periaatteita.

Käytännön toimista keskeisiksi toimintaohjelmassa katsotaan mm. sitoutuminen verotuksen kehittämiseen, korruption vastaisiin toimiin ja laittomien rahavirtojen hillitsemiseen sekä päätös uuden teknologiansiirtoa helpottavan mekanismin perustamisesta. Virallista kehitysyhteistyötä koskevassa osassa painotetaan määrän lisäksi myös avun laatua, tulokellisuutta ja vaikuttavuutta.

Valtioneuvosto on laatinut vuosina **2017 ja 2020 selonteon** kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta. Vuoden 2017 selonteon mukaan ”Suomi edistää johdonmukaisesti Agenda 2030:n yhteistyö- ja kumppanuustavoitetta sekä Addis Abeban kehitysrahoituksen toimintasuunnitelmaa laaja-alaisten kumppanuuksien kautta mm. rahoituksen, teknologian kehittämisen, instituutioiden ja osaamisen vahvistamisen sekä kaupan saralla. Lisäksi eri toimijat voivat solmia kestävän kehityksen kumppanuuksia osana Suomen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumasta... Tämä tapahtuu mm. osallistumalla aktiivisesti kansainvälisiin neuvotteluihin, tarjoamalla kestäviä ja puhtaita ratkaisuja maailmanlaajuisesti sekä varmistamalla osaltamme kestävät ja sosiaalisesti oikeudenmukaiset toimintatavat globaaleissa arvoketjuissa.”

Vuoden 2020 selonteko toteaa rahoituksesta mm. seuraavaa:

- Hallitus tähtää YK-sitoumuksen mukaiseen tavoitteeseen käyttää 0,7 prosenttia bruttokansantulosta (BKTL) kehitysyhteistyöhön sekä 0,2 prosenttia BKTL:sta tukena vähiten kehittyneille maille. Hallitus laatii aikataulutetun tiekartan näiden sitoumusten saavuttamiseksi.
- Hallitus vahvistaa kehitysmaiden omien verojärjestelmien kehittämistä. Suomi tukee erityisesti Afrikan ja muiden kehittyvien maiden verotuskyvyn ja -osaamisen vahvistamista ja Afrikan äänen kuulumista globaalin veropolitiikan neuvotteluissa.
- Varmistetaan, että kehitysyhteistyövaroin tuettavat yritykset noudattavat verovastuullisuuden ja avoimuuden kriteereitä.
- Suomi toimii aktiivisesti aggressiivisen verosuunnittelun, veronkierron ja haitallisen verokilpailun hillitsemiseksi. Suomi toimii aktiivisesti myös EU:n veroparatiisilistan kehittämässä. EU:ssa otetaan käyttöön maakohtainen raportointi.
- Hallitus toimii kehityspolitiikassa ja EU-vaikuttamisessa niin, että kehitysmaiden kestävä kehityksen investointeihin saadaan mukaan yksityistä rahoitusta ja yrityksiä. Varmistetaan Finnfundin toimintaedellytykset ja jatketaan finanssisijoitusten käyttöä kehitysrahoituksessa.
- Finanssisijoituksilla edesautetaan pääomien kohdistumista työllistävään yritystoimintaan ja muuhun kestävä kehitystä edistävään toimintaan. Lisäksi sijoitusten tavoitteena on saada aikaan vivutusvaikutusta eli kannustaa myös muuta julkista tai yksityistä rahaa samaan sijoituskohteeseen. Sijoituksia pyritään tekemään ensisijaisesti köyhimpiin maihin.
- Suomi osallistuu kehitysmaiden velkahelpotusohjelmiin (HIPC ja MDRI) Maailmanpankin sekä Afrikan kehitysrahaston lisärahoitusten kautta. Ajoittain Suomi on myös rahoittanut yksittäisten maiden velkahelpotuksia.
- Hallitus toimii monenkeskisesti säädellyn, oikeudenmukaisen ja tasapainoisen investointisopimusjärjestelmän kehittämiseksi, joka edistää ulkomaisten suorien investointien ohjaamista kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti.
- Suomi tukee koronaviruksen aiheuttamaan kriisiin vastaamista kehitysmaissa osana kehitysyhteistyötä.

Nykyisessä **hallitusohjelmassa** todetaan kestävän kehityksen rahoittamiseen liittyvistä asioista seuraavaa: "Suomi toimii aktiivisesti globaalitalouden hallinnon **sääntöpohjaisuuden** vahvistamiseksi, maiden **tasavertaisen kohtelun** lisäämiseksi ja Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomi edistää **WTO-järjestelmän** uudistuspyrkimyksiä ja etsii monipuolisesti sovittavia ratkaisuja kriisin päättämiseksi... Suomi toimii monenkeskisesti säädelyyn, oikeudenmukaisen ja tasapainoisen **investointisopimusjärjestelmän** kehittämiseksi, joka edistää ulkomaisten suorien investointien ohjaamista kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti... Suomi toimii aloitteellisesti **globaalihallinnan** vahvistamiseksi paitsi hallitustenvälisesti myös yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan, elinkeinoelämän ja muiden ei-valtiollisten toimijoiden kanssa."

Kehityspolitiikkaa ja -yhteistyötä ohjaa lisäksi Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko (2021), jonka linjauksia noudatetaan kaikessa kehityspolitiikassa ja -yhteistyössä.

2 Tämän hetken tilanne

Jotta kaikki maat pystyisivät saavuttamaan Agenda 2030:n tavoitteet, arvioi OECD vuonna 2020 lisärahoitusta tarvittavan (yksityinen ja julkinen rahoitus yhteensä) 2,5 biljoonaa dollaria vuodessa, mutta koronapandemian seurauksena arvioitu vaje on kasvanut 4,2 biljoonaan dollariin vuodessa. Vuoden 2015 jälkeen kehitysrahoitus on myös muuttunut monilta osin: markkinoille on tullut lukuisia uusia rahoitusinstrumentteja, filantrooppisten toimijoiden merkitys on kasvanut, Kiinan rooli rahoittajana on kasvanut voimakkaasti, ja siitä on tullut maailman suurin lainanantaja (sen osuus kaikista G20-maiden saatavista matalan ja keskitulon kehitysmaista on nykyisin arviolta kaksi kolmasosaa). On myös kehitetty sekärahoitusta, jossa julkisia varoja käytetään tukemaan yksityistä rahoitusta siten, että voidaan toteuttaa sellaisia kansantaloudellisesti hyödyllisiä investointeja, jotka kiinnostavat yksityistä rahaa, mutta jäisivät kuitenkin ilman julkista rahoitusta toteutumatta. Sekärahoituksen muotoja voivat olla esimerkiksi lainat, takuut ja pääomasijoitukset. Näiden avulla voidaan julkisella rahoituksella vivuttaa yksityistä rahoitusta. Yksityisten investointien määrä kehittyviin maihin on kasvanut, joskin koronaepidemian vuoksi tapahtui lasku, ja investoinnit näihin maihin laskivat 700 miljardilla dollarilla vuodessa. Köyhimpiin maihin yksityisestä rahoituksesta suuntautuu kuitenkin vain murto-osa.

Lisäksi laittomat rahavirrat ovat pysyneet isoina; esimerkiksi uuden UNCTADin Afrikan talouskehitystä koskevan raportin mukaan laittomien rahavirtojen määrä Afrikasta muualle on noin 89 miljardia USD vuodessa, kun maanosan rahoitusvaje kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi on samaan aikaan ollut noin 200 miljardia USD vuodessa.

Vuoden **2015 jälkeen** on Addis Abeban toimintaohjelman toteuttamiseksi tehty kansainvälisesti ja Suomessa monia asioita, joista muutamia esimerkkejä:

Verotusaste niin keskitulon kuin köyhimmissä maissa on kasvanut.

WTO:n puitteissa neuvottelut investointien helpottamisen sopimuksesta (Investment Facilitation for Development) ovat käynnissä. Viimeisimmässä joulukuussa 2021 hyväksytyssä julkilausumassa mainitaan myös kestävät investoinnit.

OECD/PFI:tä (Policy Framework for Investment) on täydennetty työkalulla (FDI qualities index), jolla edistetään nimenomaan kestäviä investointeja tukevan sijoitus- ja liiketoimintaympäristön kehittämistä. Työkalu on tarkoitus hyväksyä kuluvan

vuoden OECD:n ministerikokouksessa kestäviin investointeihin kannustavan ministerijulkilausuman kera.

Monenvälisten kehityspankkien rahoitusmahdollisuuksia on lisätty monin keinoin tavoitteena mm. yksityisen rahoituksen vivuttaminen. Pankkien ja niiden alaisten kehitysrahastojen omaa rahoituspohjaa on laajennettu ottamalla laajempaan käyttöön rahamarkkinalainojen, takuiden ja riskinjakoinstrumenttien tyyppisiä järjestelyjä. Kehitysrahoituslaitokset ovat perustaneet yksityistä ja julkista rahaa yhdistäviä sekarahastoja, joihin ulkoministeriökin on tehnyt kehityspoliittista finanssijoituksia (mm. Suomi-IFC-ilmastorahasto, ADB Ventures-rahasto ja EBRD:n HIPCA-ilmastorahasto).

Myös eurooppalaista kehitysrahoitusarkkitehtuuria on kehitetty, ja uusi Global Europe -välineen takauksia tarjoava Euroopan kestävä kehityksen rahasto+ tarjoaa välineen, jolla yksityisten sijoittajien riskiä ja siten tuotto-odotusta voidaan madallata. Se palvelee myös EU:n uuden Global Gateway -aloitteen hankkeita.

Euroopan unioni hyväksyi kestävä rahoituksen taksonomian, joka luo kriteeristön ympäristöllisesti kestävä rahoitukselle. Myöhemmin taksonomiaa on tarkoitettu laajentaa myös muille kestävyden alueille. Muita kestävä rahoituksen kriteeristöjä ovat eri toimijat luoneet kymmenittäin; tämä kertoo niiden tarpeesta, mutta toisaalta yhteisten kriteerien sopimisen vaikeudesta.

Suomessa perinteisten institutionaalisten sijoittajien kuten eläkerahastojen ohien on ilmaantunut säätiöitä, muita yleishyödyllisiä toimijoita ja yksityishenkilöitä, jotka haluavat painottaa kestävä kehityksen mukaista sijoittamista. Varainhoitajat ja pankkiiriliikkeet ovat tuoneet markkinoille tuotteita, joilla tukevat kestävä kehityksen tavoitteita tai ovat luonteeltaan vaikuttavuussijoittamista, vastuullista sijoittamista tai ilmastorahoitusta. Nämä tuotteet eivät kuitenkaan pääsääntöisesti suuntaudu kehittyviin eivätkä varsinkaan köyhimpiin maihin niiden toimintaympäristöön liittyvien suurten riskien takia.

Suomi on kehittänyt kehitysrahoitusinstrumenttejaan siten, että niillä voitaisiin vivuttaa aiempaa enemmän yksityisiä investointeja: Yksityisen sektorin instrumentteista ja Business Finlandin palveluista koostuvaa rahoituspolkua on kehitetty, ja suomalaisille yrityksille annettavaa teknistä tukea on lisätty. Finnfundin rahoitusvolyymi on kasvanut nopeasti, ja se edustaa Euroopan parhaimmistoa esimerkiksi ihmisoikeuksien huomioinnissa toiminnassaan ja suuntautumisessa köyhimpiin maihin, ja on myös etsinyt innovatiivisia rahoitusmuotoja mm. OP Finnfund Global Impact Fundin keräämän yksityinen rahoituksen kautta.

Suomi on aloittanut laina- ja investointimuotoiset kehityspoliittiset finanssisijoitukset vuonna 2016 yhtenä uutena muotona rahoittaa kestäväää kehitystä. Finanssisijoitussalkun koko on vuoden 2021 loppuun mennessä lähes 730 miljoonaa euroa ja vuoden 2023 loppuun mennessä jo yli miljardi euroa. Finanssisijoitusten avulla vivutetaan myös moninkertainen määrä yksityisiä investointeja.

Suomessa on laadittu vuodesta 2016 alkaen verotus ja kehitys –toimintaohjelma, jossa määritellään Suomen toimet kehittyvien maiden verojärjestelmien kehittämiseksi. Ensimmäinen toimintaohjelma kattoi vuodet 2016 – 2019. Tällä hetkellä toimeenpantavana on Suomen toinen verotus ja kehitys -toimintaohjelma vuosille 2020–2023. Kehitysyhteistyövaroin tuettavien yritysten verovastuullisuuden varmistamiseksi on laadittu periaatteet, joiden jalkautustyö on meneillään.

Suomi on ajanut aktiivisesti yritysten ihmisoikeusvastuun edistämistä niin kansallisella kuin eurooppalaisella tasolla. Suomi on panostanut vuodesta 2018 erityisesti ihmisoikeuksien huomioimiseen rahoitusinstrumenttien käytännöissä YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien periaatteiden mukaisesti.

Vuonna 2019 OECD:n kehitysapukomiteassa (DAC) hyväksyttiin ”Guiding Principles for Management for Sustainable Development Results”, joiden mukaisesti myös Suomen omaa tulosohjausta on kehitetty. Yhtenä periaatteena on SDG-pohjaisuus, ml. SDG-indikaattoreiden käyttö tulosohjauksessa.

Kehitysyhteistyön toimintatapauudistuksen yhteydessä on laadittu laatukriteerit ohjaamaan Suomen kehitysyhteistyörahoituksen suunnittelua, toimeenpanoa ja seuranta kohti tuloksekkaampaa toimintaa, SDG-pohjaisuus yhtenä kriteerinä.

3 Tavoitteet ja toimet hallituskaudella

1. Kansainväliset toimet Addis Abeban toimintaohjelman toimeenpanemiseksi ja sen seuraamiseksi vahvistuvat.

Tavoitteen saavuttamiseksi:

- Vaikutetaan hallituksen tavoitteiden mukaisesti YK:n yleiskokouksen ja ECOSOCin alla käytävien kehitysrahoitusneuvotteluiden tuloksiin. Tärkeimmät neuvottelut käydään vuosittain yleiskokouksen alaisessa II-komiteassa sekä AAAA:n seurantakokouksena toimivassa YK:n kehitysrahoitusfoorumissa.
- Vaikutetaan sekä OECD:n kehitysapukomitean että Global Partnership for Effective Development Cooperationin tuloksellisuustyöhön painottaen mm. SDG-pohjaisuutta ja monitoimijayhteistyön tärkeyttä.

2. Kansainvälisiä investointeja koskevat sopimukset tukevat erityisesti kestäviä investointeja vähiten kehittyneisiin ja köyhimpiin maihin.

Tavoitteen saavuttamiseksi:

- Vaikutetaan WTO:n Investment Framework for Development -sopimukseen siten, että siinä huomioidaan investointien määrän ja niiden tekemisen helpottamisen lisäksi niiden laatu. Selvitetään miten ja millaista teknistä apua voidaan tarjota, kun sopimus astuu voimaan. Lisätään tulevan sopimuksen tunnettavuutta.
- Hyödynnetään OECD:n vuoden alussa aloittaman PFI-hankkeen toteuttamista Eteläisen Afrikan talousalueella (SADC) tavalla, joka keskittyy kestäviä investointeja tukeviin uudistuksiin ja hyviin käytänteisiin. Arvioidaan kokemusten perusteella vastaavien hankkeiden edistämistä muualla Afrikassa.
- Vaikutetaan OECD:n vientiluototusta koskevaan normistoon, jota parhaillaan kehitetään.

3. Suomen tukemat kansainväliset järjestöt toimivat siten, että kestävät investoinnit vähiten kehittyneisiin ja köyhimpiin maihin lisääntyvät.

Tavoitteen saavuttamiseksi:

- Vaikutetaan EU:n kehitysrahoitusinstrumenttien kehittämiseen ja kv. kehitysrahoituslaitosten päätöksiin siten, että niissä huomioidaan erityisesti kestävät investoinnit köyhimmissä maissa.
- Kansainvälisillä foorumeilla, kuten WTO:ssa, OECD:ssa, EU:ssa, edistetään tiedon avoimuutta ja kansainvälisten standardien kehittämistä.

4. Verokysymykset

- Toteutetaan vuosille 2020-2023 laadittua Verotus ja kehitys -toimintaohjelmaa, jonka kolme päätavoitetta ovat kehittyvien maiden verotuskyvyn vahvistaminen, kehitysyhteistyövaroin tuettavien yritysten verovastuullisuuden varmistaminen ja kehittyvien maiden aseman parempi huomioiminen kansainvälisessä veropolitiikassa. Kehitysmaiden verotuskykyä vahvistetaan Addis Tax Initiative -sitoumuksen mukaisesti lisäämällä rahoitusta alan järjestöille, hankkeisiin ja kansalaisyhteiskunnalle. Tavoite kehittyvien maiden äänen vahvistamisesta kansainvälisessä veropolitiikassa otetaan huomioon hankkeiden suunnittelussa ja järjestötuen kohdentamisessa.
- Verotus ja kehitys -toimintaohjelman toteutuksesta teetetään ulkoinen evaluointi, jonka tuloksia käytetään toiminnan jatkon suunnittelussa.

5. Suomen kehitysyhteistyöinstrumentit edistävät kestävän kehityksen rahoituksen, ml. yksityisen sektorin rahoituksen, kanavoimista kumppanimaihin ja köyhimpiin maihin.

Tavoitteen saavuttamiseksi:

- Vahvistetaan Finnfundin pääomaa ja riskinottokykyä pääomakorotusten, finanssisijoitusten ja erityisriskirahoitusjärjestelyn avulla. Myös Finnfundin rahastosijoituksilla resursseja ohjataan yksityisille toimijoille.
- Suunnataan finanssisijoituksia sellaisiin Suomen prioriteettien (esim. ilmasto) mukaisiin kohteisiin, jotka kykenevät lisäämään myös muuta kestävän kehityksen mukaista rahoitusta kehittyviin maihin.

- Tuetaan yhdessä suomalaisten yritysten ja Finnveran kanssa kehittyvien maiden mahdollisuuksia tehdä omia julkisia investointeja kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti.
- Tuetaan suomalaisten yritysten, kansalaisjärjestöjen, tutkimuslaitosten, yliopistojen ja muiden toimijoiden mahdollisuuksia kehittää liiketoimintaa, siihen liittyvää osaamista ja muita toimintoja kehittyvissä maissa. Pilotoidaan innovatiivisia tukimuotoja monitoimijayhteistyön kehittämiseksi.
- Kehitetään kehitysyhteistyön tukimuotoja siten, että ne mahdollistavat joustavien innovatiivisten kumppanuuksien muodostamisen julkisten ja yksityisten toimijoiden kuten yritysten, sijoittajien ja kansalaisjärjestöjen välillä.
- Tuetaan kahdenvälisiä, alueellisia, valtion laitosten, oppilaitosten, kansalaisjärjestöjen ja muiden toimijoiden hankkeita siten, että ne vivuttavat muuta, julkista tai yksityistä rahoitusta hankkeeseen omarahoituksen muodossa.

6. Suomen kumppanimaiden liiketoimintaympäristö paranee.

Tavoitteen saavuttamiseksi:

- Maastrategioiden ja kehitysyhteistyön maaohjelmien puitteissa edistetään toimia, jotka maasta riippuen tukevat liiketoimintaympäristön parantamista ja hyvää hallintoa.

7. Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista kehitysyhteistyöhankkeista 85 prosenttia sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

Tavoitteen saavuttamiseksi:

- Edistetään kaikissa kehitysyhteistyöinstrumenteissa sekä sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista että erityistoimia, jotka keskittyvät sukupuolten tasa-arvoon. Toimeenpannaan tavoite talouden ja toiminnan suunnittelun kautta.
- Tavoitteen toteutumista seurataan vuosittain (hankkeiden lukumäärä ja rahoituksen määrä).

8. Suomalaiset toimijat ovat tietoisia kestävien investointien tarpeesta ja edellytyksistä sekä toimivat niiden kehittämiseksi.

Tavoitteen saavuttamiseksi:

- Viestitään kestävään rahoitukseen liittyvästä kansainvälisestä keskustelusta ja parhaista käytännöistä.
- Viestitään Suomen toimista kestävä kehityksen rahoituksen lisäämiseksi.
- Viestitään siitä, miten ulkoasiainhallinto ja Team Finland -toimijat voivat tukea eri toimijoita kestävä kehityksen rahoituksessa.

4 Pidemmän aikavälin toimien suunnittelua

Kuluvalle hallituskaudella kartoitetaan lisäksi mahdollisuuksia ja toimia, joilla Suomi voi edistää kestäväen kehityksen rahoitusta keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Käytetään hyväksi TEM:n, Kehityspoliittisen toimikunnan ja Fingon jo teetettyjä asiaan liittyviä selvityksiä ja huomioidaan niissä tehdyt suositukset. Kartoitetaan verrokkimaiden kokemuksia ja arvioidaan, onko niissä Suomeen soveltuvia käytäntöjä ja mitä pullonkauloja parhaiden tällaisten käytäntöjen soveltamiseen Suomessa mahdollisesti liittyy. Ratkaisujen soveltuvuudessa huomioidaan niiden vaatimat henkilöstöresurssit. Osa ratkaisuista on tämänhetkisen tiedon mukaan sellaisia, että ne edellyttävät monien viranomaisten ja muiden toimijoiden toimia, ja jotkut saattavat edellyttää myös muutoksia lainsäädännössä. Tällaiset toimet saatetaan kartoituksen valmistuttua näiden toimijoiden ja sidosryhmien tietoon, ja löydöksistä keskustellaan toimijoiden kanssa.

Näiden prosessien tuloksia käytetään valmistautumisessa seuraavaan hallitusohjelmaan sekä laadittaessa eri instrumentteja koskevia seuraavia ohjeistuksia. Kestäväen kehityksen rahoitukseen liittyvät kysymykset huomioidaan myös, kun määritellään Suomen vaikuttamistavoitteita asian kannalta keskeisissä järjestöissä.

Selvitettäviä asiakokonaisuuksia ovat muun muassa:

- Kestäväen kehityksen rahoituksen määrittelyn ja mittareiden hyvät käytännöt kv. foorumeilla, järjestöissä ja verrokkimaissa.
- Miten Suomi käyttää parhaalla tavalla kehitysyhteistyötä edistämään yksityisiä investointeja siten, että erityisesti köyhimmät maat hyötyvät niistä. Tässä yhteydessä pohditaan sitä, miten eri tavoin voidaan tätä tavoitetta edistää, mitä mahdollisia muutoksia toimintatapoihin tarvitaan, mahdollisten uusien tukimuotojen tarvetta ja instrumenttien yhteisvaikutuksen lisäämistä.
 - a. Mekanismit, joilla erityisesti köyhimpiin maihin suuntautuvien investoijien riskinotto kykyä ja rahoitusehtoja voitaisiin parantaa esimerkiksi takauksilla tai muilla keinoilla.
 - b. Mitä vaihtoehtoja on vastata useissa arvioissa esiin tulleeseen havaintoon aukosta nykyisissä yksityissektorin tukimuodoissa suomalaisten kehittyvien maiden markkinoille suuntautuvien yritysten alkuvaiheen tukien ja

varsinaisten investointien välillä, ja päätetään selvityksen perusteella instrumenttien jatkokehittämisestä.

- c. Eri tyyppisten sekarahoitusvaihtoehtojen ja epäsymmetristen voiton- ja riskinjaon rahastojen tarve ja edellytykset osana kysymystä siitä, mitkä instrumentit/määrärahamuodot olisivat parhaita vivuttamaan yksityistä rahaa kestävän kehityksen tavoitteiden tueksi. Finnfundin kokemusta ja osaamista vaikuttavuussijoittajana voidaan tässä yhteydessä hyödyntää, ml suomalaisen pääoman ja sijoittajien valjastamiseen kestävän kehityksen rahoitukseen.
 - d. Miten Suomi voi osallistua kehitysyhteistyön kumppanimaiden liiketoimintaympäristön kehittämiseen eri instrumenttien kautta mukaan lukien vaikuttaminen monenvälisten toimijoiden toimintaan.
- Miten finassisijoituksia valmisteltaessa ja toteutettaessa huomioidaan niiden vivutusvaikutus kestävän kehityksen rahoitukseen.
 - Miten verotus ja kehitys – toimintaohjelmaa voidaan edelleen kehittää mm. sen toteutuksesta tehdyn evaluaation tulosten perusteella.
 - Mitkä ovat Suomen kannalta tärkeimmät järjestöt ja prosessit, joihin keskitämme vaikuttamisen, ja mitkä ovat niissä keskeisimmät vaikuttamistavoitteet yksityisen rahoituksen lisäämiseksi erityisesti köyhimmissä maissa.
 - Miten vastataan suosituksiin suomalaisten toimijoiden tiiviimmästä yhteistyöstä suomalaisen yksityisen rahoituksen lisäämiseksi erityisesti köyhimpiin maihin.
 - Mitkä ovat tärkeimmät kotimaisen vaikuttamisen teemat toimille, joiden päävastuu on UM:n ulkopuolella.
 - a. Selvitetään EU-verrokkimaiden kestävän kehityksen rahoitukseen liittyvä toimiympäristö, kriteerit, ja lainsäädäntökehikko sekä erityisesti se, miten verrokkimaissa on ratkaistu EU –säädännön tulkintaan liittyviä kysymyksiä (mm. de minimis). Selvitys auttaa hahmottamaan sitä, millaisia sääntelyyn liittyviä muutoksia Suomessa tarvittaisiin, jotta helpotetaan institutionaalisten sijoittajien, säätiöiden ja yleishyödyllisten yhteisöjen sekä yksityishenkilöiden sijoituksia kestävän rahoituksen instrumentteihin ja miten verrokkimaissa on asia ratkaistu. Kerätään myös tietoa verrokkimaiden rahoituksesta ja henkilöstöstä.
 - b. Selvitetään verrokkimaiden kokemuksia erilaisten toimijoiden tuomisesta yhteen kestävän kehityksen rahoituksen tehostamiseksi.

**Ulkoministeriön
julkaisuja**

2022:5

ISSN PDF 2737-0844
ISBN PDF 978-952-281-381-7